

PERIÓDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

Son nom ho diu tot. Cap home
 ha arribat á tanta altura,
 ni may cap altra figura
 ha conseguit tan relléu.
 Espanya, Europa y América,
 los sabis entre 'l més sabis
 fan orácul de sos llabis
 y admiran lo talent seu.

Estadista seré y hábil,
 escriptor inimitable,

orador incomparable,
valent apóstol del art,
guia de la democracia,
polítich de fé sincera,
¿quí no estima y no venera
al insigne Castelar?

AVENTURAS D' UN «INGLÉS.»

No d' Inglaterra, sinó catalá, fill de Barcelona per més senyas, y habitant en lo carrer de...

Pero aixó del carrer importa molt poch. La qüestió es que don Climent, una bella persona en tota la extensió de la paraula y molt capás de fer un favor á qualsevol amich, está fora de sí ab lo que li passa.

Va deixar fa ja més de nou mesos un miler de duros á un conegut seu per sis ó set días, segons assegurava 'l tal conegut, y aquesta es l' hora que 'ls mil duros no s' han vist... ó al menos no s' han vist per casa de don Climent, qu' es allí ahont s' haurían de veure.

Cansat de escriure cartetas al deudor y d' enviarli recados verbals, determina presentars'hi ell mateix y dirn'hi quatre de frescas, si es que no li dona 'ls mil duros, pues en cas de que l' altre 'ls hi dongui, don Climent los pendrà y se 'n anirà sense dirli res.

Arriba á casa del fulano y truca.

La criada guayta per la reixeta, sense obrir.

—¿Hi es lo senyor Anton?

—No senyor.

—¿Ja ho sab de cert?

—No ho tinch de saberho! Fa á lo menos dugas horas que ha sortit.

—¿Y no ha dit ahont anava?

—A Sa...—

La criada, comprenent que ha comés una indiscreció, 's detura á mitja paraula.

—¿Ahont?—insisteix don Climent, ab lo desitj d' atrapar lo deudor á la ratonera.

—A Sa... lamanca.—

Y al dir aixó, la minyona que la sab tan llarga com son amo, tanca la reixeta y se 'n va per dins rihent.

—Sí, sí, riu—pensa don Climent. satisfet de la seva penetració,—ab lo qu' has dit ja 'n tinch prou. Ha anat á Sarriá, á aquella torrota de mala mort que t'è pèls vols de la estació del carril.. ¡Allí l' aixarparè! 'L qu' es avuy no se m' escapa. Correré al darrera seu, ni que hagi d' enfilarme en globo...—

Y pensant y fent, encamina 'ls seus passos á la plassa de Catalunya, decidit á no deixar perdre ni un sol instant.

Cabalment lo tren está á punt de sortir.

—¡Corri .. una segona per... Salamanca... dich per Sarriá! Cuyti, que 'm convé aprofitar aquest mateix tren!...—

Don Climent agafa 'l bitllet ab tanta precipitació que ni 's recorda de recullir lo cambi que l' home del despaig li está tornant.

—¡Ah!—diu lo pobre *inglés*, sentantse vora de la porteta del wagò, pera poguer baixar més depressa quan sigui á puesto.—¡Ah! Avuy si que 't tinch de potas á la ratera. ¡Vaya! Me li tiro á sobre sigui allí hont sigui y no 'l deixo anar que no 'm pagui... ¡Sere inexorable, cruel, terrible!...—

Entre tan lo tren va corrent... de la manera que sol corre 'l carril de Sarriá. Ja ha passat Gracia, Sant Gervasi, l' *apeadero* de la Bona-

nova... una embrandida més y arriba al terme del viatge.

De sopte se sent un rum rum complicat de ferros y fustas. Es un' altre tren que baixa.

Al crusarse ab lo seu, don Climent treu lo cap per la finestreta, y ¡fatalitat! lo primer que veu es la descarada fisonomia del senyor Anton, qu' está també guaytant desde la seva finestra.

Don Climent treu foch pèls caixals y casi bè esbotza mitj wagò ab las sevas patadas.

—¡Murri! ¡poca pena! ¡estafa!... Maquinista, paréu lo tren, que vull baixar! ¡féume aquest favor!... ¡¡¡maquinista!!! ¡se us pagaré bè!...—

Pero 'l tren de don Climent continúa la seva acompassada marxa, mentres lo afortunat deudor segueix, rihent, cap avall.

Tres minuts després d' aquesta escena, don Climent, donantse á tots los dimonis, baixa á Sarriá, sense sapiguer qué fer ni quin partit pendre.

—No hi ha m' s—diu després d' un rato de meditació.—Ell no deu pensars'ho que jo pujés á Sarriá per empaytarlo. Torno desseguida á Barcelona, corro á casa seva y l' atrapo... Es veritat que la criada l' haurá advertit potser... pero ¡qué diable! ho probaré... ¡no vull deixar-lo reposar!...—

Lo tren ab que don Climent ha pujat á Sarriá 's disposa á tornar á Barcelona: l' intrépit *inglés* s' hi enfila y cap avall falta gent.

Com ara tot es baixada, 'l tren corra més que anant amunt: no sembla un llampech, pero pot molt bè pèndres per una jardinera de las que van á la Exposició.

Ja casi som á Barcelona, quan se crusan altra vegada ab un tren que puja á Sarriá.

Don Climent se posa á la finestra, més que per curiositat, per distreures una mica ab las caras dels passatjers ascendents...

Pero al fixarse en un wagò de primera, llenxa un crit...

¿Es possible lo que veu? ¿es ilusió ó realitat?

¡Y tal si ho es! Lo senyor Anton, sospetxant que 'l seu *inglés* anava á Sarriá á buscarlo, ha cregut que en lloch estaria més segur que allí, tota vegada que don Climent l' havia vist baixar en direcció á Barcelona.

—¡Bueno! ¿y ara?—diu aquest al tornarse á trobar altra vegada á la plassa de Catalunya,—¿qué faig? ¿lo deixo que 's burli de mí d' aquesta manera? ¡no y nó! ¿Ell ha tornat á Sarriá? Pues jo també.—

Y realment, torna á comprar un bitllet y 's tira al tren altra vegada.

¿Qué havia de succehir? Lo que succeheix. Que 'l senyor Anton s' ha menjat la partida y al arribar á Sarriá ha corregut á tornar á Barcelona, crusantse ab lo tren en que va don Climent, si fa ó no fa en lo mateix punt que la primera vegada.

Don Climent lo torna á veure y li aboca un verdader diluvi d' insults y malediccions, tot lo qual no impideix que don Climent haja de baixar á Sarriá, mentres lo senyor Anton baixa á Barcelona.

—¿Que no t' arreplegaré?—murmura l' *inglés* al veures á Sarriá, bufant de rabia y amenassant ab lo puny clos cap á Montjuich;—¡pues t' equivocás! Torno desseguida á Barcelona. ¡Veyám qui podrá més!—

Lo bon senyor no reflexiona que 'l seu deudor en aquell moment está pensant lo mateix qu' ell, y 's disposa també á tornar á Sarriá.

Manegantho d' aquesta manera es natural: los dos trens se crusan altra vegada.

Es justament davant de la estació de Sant Gervasi. Per una fatalitat extranya los dos trens s'aturan en un mateix moment. Don Climent surt a la finestreta y veu al seu perseguit que tambe se 'l mira.

Los dos rivals se contemplan alguns segons, com si duptessin de lo que casi están palpant.

Repentinament l' *inglés* té una idea extraordinaria. Treu lo cos per la finestra del seu wagó y 's tira dintre 'l wagó que té al davant.

—¡Ara si que arribarém junts!— crida l lensant un crit de victoria.

Pero 'l senyor Anton li ha vist lo joch y ha fet lo mateix qu' ell. Ha sortit del seu wagó y s' ha enfilat en lo tren en que anava 'l seu implacable *inglés*.

¿Saben com s' acaba aquesta cassera?

Al arribar la mitja nit y suspendres lo moviment de trens de la línea de Sarriá.

Lo senyor Anton se queda a dormir a la seva *torrota*, com diu don Climent, y aquest se queda a Barcelona, cansat, aburrit, plé de pols... y tan *inglés* com sempre.

A. MARCH.

¡TORNEM'HI!

SONET.

Mil cops, de fer sonets ja fatigat,
he portat la bandurria al sostre mort,
y penadit de pendremho tant fort,
mil cops també a buscarla so tornat.

No extranyis donchs, joh públich escamat!
(si umplert de bon desitj, me creyas mort)
que torni a ser cigala en lo teu hort,
ó grill, frente a ta casa en lo terrat.

Dirás que jo 't marejo y será aixis.
paciencia: a mí 'm mareja y no dich res
un piano que tinch sobre del meu pis;
lo toca un angelet, que, ¡aixís volés
portat per un mal vent, camí del cel
com quan romput lo fil, vola un estel!

E. VILARET.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIÓ.

XVII.

EL REPORTER.—CAFÉ RESTAURANT.—MUSEO MARTORELL.—UMBRÁCUL.—IGLESIA MODELO.

Lo Globo cauti y 'l Panorama de Montserrat, que al principi formavan part de la Exposició, s' han declarat independents.

Y hoy son pactistas
sinalagmáticos
conmutativos
bilaterales.

Per tal motiu y per la rahò poderosa de que ja en altrás ocasions nos hem ocupat dels dos espectacles ab la extensió deguda, hem de passar de llarch, contemplant a cada punt la gran baldufa que va elevantse magestuosament, als acorts de una banda, mentres los que ocupan la cistella, agitan sombreros y mocadors, saludant als que desde abaix los contemplan y 'ls envejan.

¡Felís viatge!

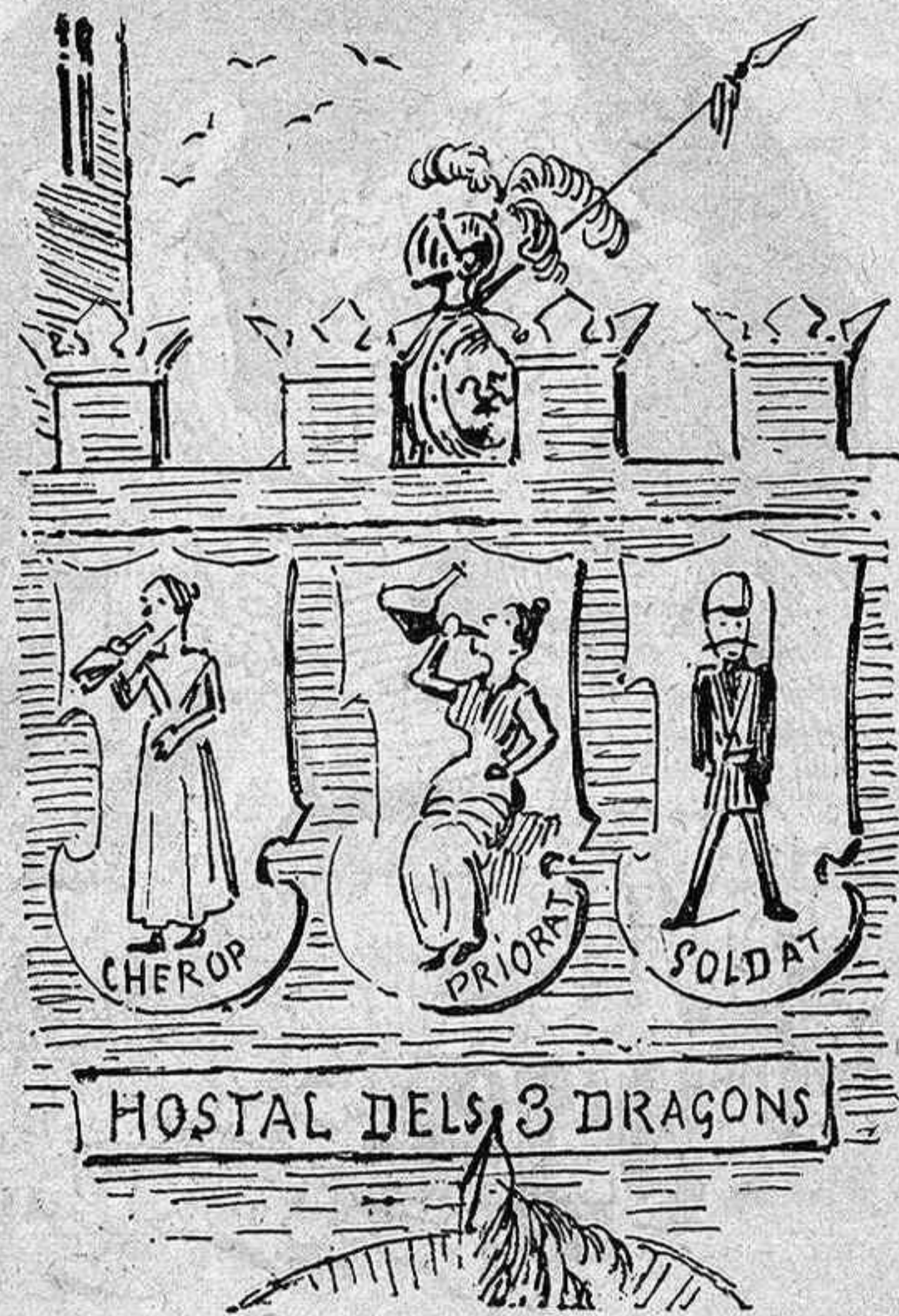
Doném també una mirada a las oficinas del meu colega *El Reporter*. Los Srs. Seix, Milá y C.^a

han montat una imprenta dintre de una escaparate. Lo periódich que publicavan després de comensar sent molt gran, fentse després molt petit, ha acabat per ser del tot invisible; y no será perquè dintre de la Exposició no hi passin cosas dignas de contarse. Avuy la imprenta 's dedica al ram de facturas y etiquetas: las facturas pels acreedors del Ajuntament, y en quan a las *etiquetas*, no hi ha que dirho, de aquestas se 'n encarrega D. Francisco, qu' es l' home més *etiquetero* de la terra.

A partir de aquí la vista s' estrella contra las macissas parets del gran-café restaurant, batejat pel públich ab lo nom de *Castell dels tres dragons*. Es un edifici tan original, que comensa per no semblar lo qu' es y acaba per no ser lo que sembla. L' arquitecto Sr. Domenech té empero una disculpa: carregat de bonas intencions tractava de realisar lo casament del gust gòtich catalá ab l' arquitectura árabe. La boda estava concertada y 'ls capítuls matrimoniales extesos sobre el paper en forma de planos. Faltava sols que 'ls contrayents se fessin los regalos de ordenansas, consistentes en adornos molt richs y costosos, quan lo padrí, un tal Sr. Quico de las Patillas, va tancar la caixa, enjgant los contrayents a la porra y destorbant la boda.

Y aixís ha quedat l' edifici, desfregat, pesat, feixuch, plé d' extranyesas. Es lo feto abortat per una gegantesa. Al contemplarlo no se sent l' estímulo del apetit, sinó certa fredor que arriba al moll dels óssos. Sembla que si un hi entra per entaularse, li han de posar una cadena als peus porque no s' escapi sense pagar.

Y es llástima, porque aquella construcció avuy tan tétrica prometia tenir un genit molt divertit. ¿Se volen convencer del carácter festiu, jocós y hasta satírich qu' en ell despunta? Alsin lo cap y vagin resseguint una per una las figuras pinta-

das de blau sobre rajola de Valencia que donan la volta á la construcció. Las caricaturas han fugit de las nostres planas, per anar á fixarse allá dalt. Desde la senyora que beu Priorat ab porró y á galet, hasta la raspa que desfá 'l xocolate, demáninne d' extravagancias... y totas ab lo seu lletrero corresponent, recordant alló del pintor del quènto: «*Esto es un gallo.*»

Jo completaria la idea. Aprofitaria las parets de las torres per colocarhi rajolas de Valencia ab versos; en los grans panys del resto de la construcció hi colocaria rajolas de Valencia ab prosa, y ja que no un restaurant árabe-gòtich, tindriam un restaurant satírich ilustrat de caràcter permanent; pero sempre nou y original.

Davant del Restaurant, l' Invernàcul. Es una construcció lleugera, de ferro y cristall, molt elegant y sense pretensions: alguna cosa com una de aquellas nenas guapas de natural, que un senzill vestit de indiana y un mocadoret al cap los hi cau millor que tots los emperifollaments y enfarfechs de la moda á altrás més entonadas y preenciosas. L' invernàcul no tè més que un defecte: fins ara no hi ha plantas.

Flanquejan la entrada del Museo Martorell las estàtuas de Salvador y Azara, dos sabis que disfrutan las delicias de la posteritat cómodament asseguts, y no com lo pobre Colón del monument que ab lo bras extés corre perill de que se li enrampi.

Molts dels objectes que guarda, pertanyen á la Casa, desde aquell Prometeo del vestíbul, que jo tinch pòr que ab lo temps pendrà una forma més moderna que 'l de la mitologia, fins á la colecció

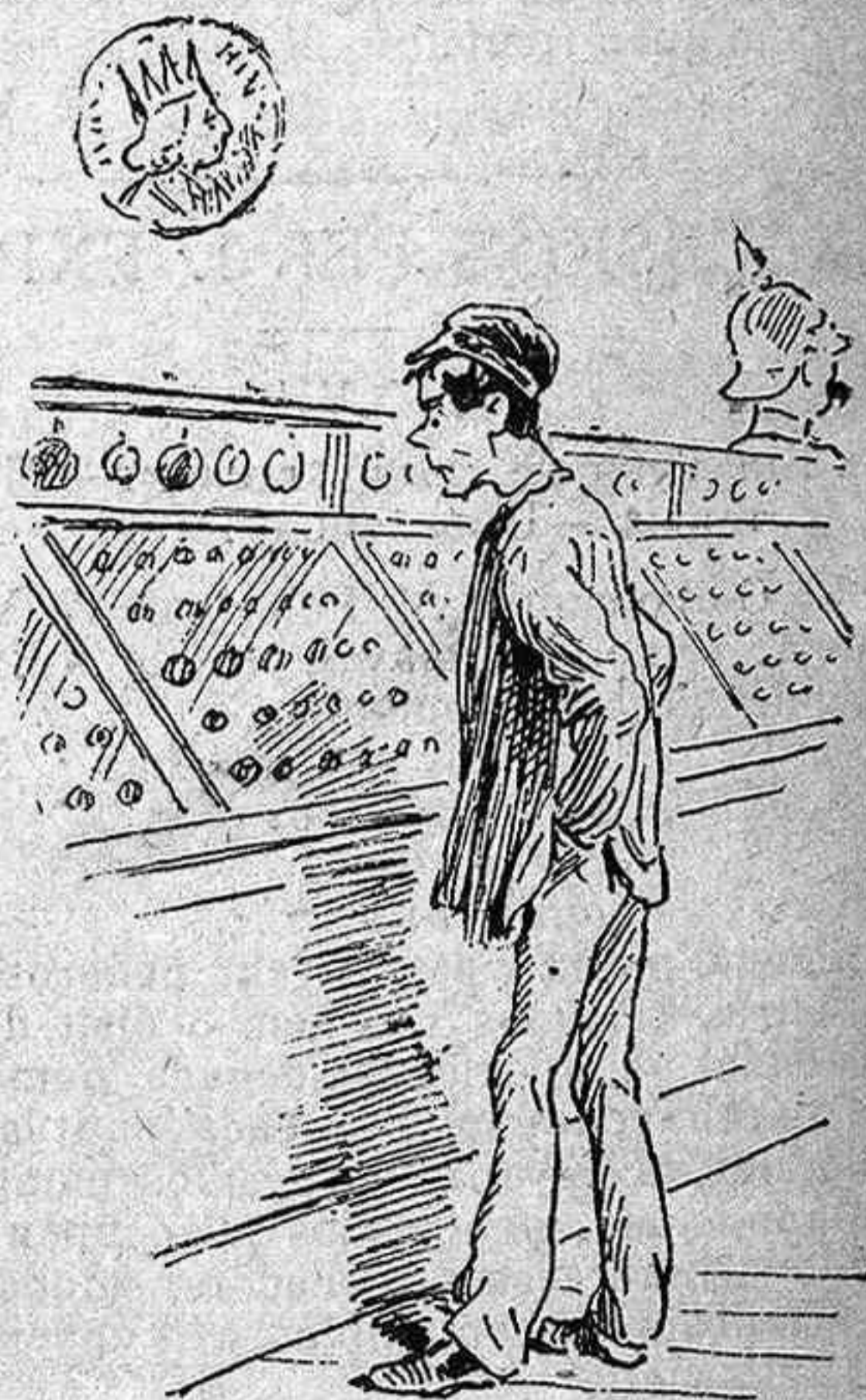
de animals dissecats que omplan la nau de l' esquerra del edifici y entre 'ls quals sobresurten alguns micos regalats al Ajuntament.

La nau de la dreta contè la secció arqueològica: á l' un costat uns quants porrons, al davant unas quantas casullas y al costat de aquestas—¡qué sempre hajan de anar plegats!—vestits de dona, mitjas reixadas y escarpins. Lo braser dels concellers, quan los concellers ¡infelissos! en lloch d' escalfarse ab champany, com ara, s' escalfavan ab tarregada; curiosos objectes prehistòrichs y una bona colecció de monedas precedeixen la gran colecció numismática de D. Manuel Vidal y Quadras.

Magníficament instalada, classificada ab método y colocadas las 14,699 pessas que contè de manera que poden ser examinadas una á una, es, á parer dels intel·ligents la m's notable d' Espanya, y constituheix, sense cap classe de duptes, una de las principals atraccions de l' actual Exposició. Dintre de aquellas vitrinas de cedro hi ha l' Historia de Espanya contada per las monedas: una Historia positivista qu' está dihent com molts homes de avuy día: —«La quèstió son quartos.»

Monedas iberas, monedas romanas, monedas gòticas, monedas de tots los estats en que 's descompongué la Península, durant l' època de la reconquesta: després las acunyadas dintre del predomini de la casa de Austria y de la de Borbón, no sols aquí, sinó en totas las colonias y possessions espanyolas, fins arribar als nostres días, sense que 's quedin endarrera las del rey de las húngaras ni las del cantó de Cartagena... no hi falta sinó la serie arábiga, y la colecció Vidal y Quadras seria completa.

¡Si 'ls bustos de totas aquellas pessas poguessen animarse un moment y pendre la paraula pera contarnos lo que han vist y lo que han fet y tot alló perque han servit!... ¡Quántas llástimas y miserias no sentiríam! ¡Y quínas historias més in-

Un numismàtic.

teressants que no caben en la imaginació de tots los poetes de la terra!

La colecció de medallas, algunes d'elles sumament artístiques y ab retratos de papas, reys y personatjes que sembla qu'estan parlant, constitueix un nou tresor, dintre de aquell tresor inestimable. Davant de tanta perfecció en èpocas la que passen per atrassadas, excita fins llàstima Junta de la Exposició universal, que, després de tres concursos diferents, no ha trobat encare un modelo de medalla digna de acunyar-se per recompensa dels expositors.

Lo monetari, ab tot y valer tan, es poch visitat. No obstant los intel·ligents passen ratos deliciosos contemplant aquelles monedas y certs numismàtics de xavo sobre 'ls polsos ab la vista se las menjan. ¡Ay si no hi hagués cristalls y vigilancia, quins jochs de mans se farían dintre del Museo Martorell!

Y ara, si son servits descansarem un *piccolo momentino* dintre del Umbrácul.

Lo siti convida, sobre tot en èpocas de calor Aquellas plantas preciosas y delicadas, procedents dels tròpichs en sa majoria, no podrian anar als toros sinó en tendido de sombra, ni podrian viure en lo Parch, sinó sota las curvadas voltas de llistons de aquella especie de tartana inmensa.

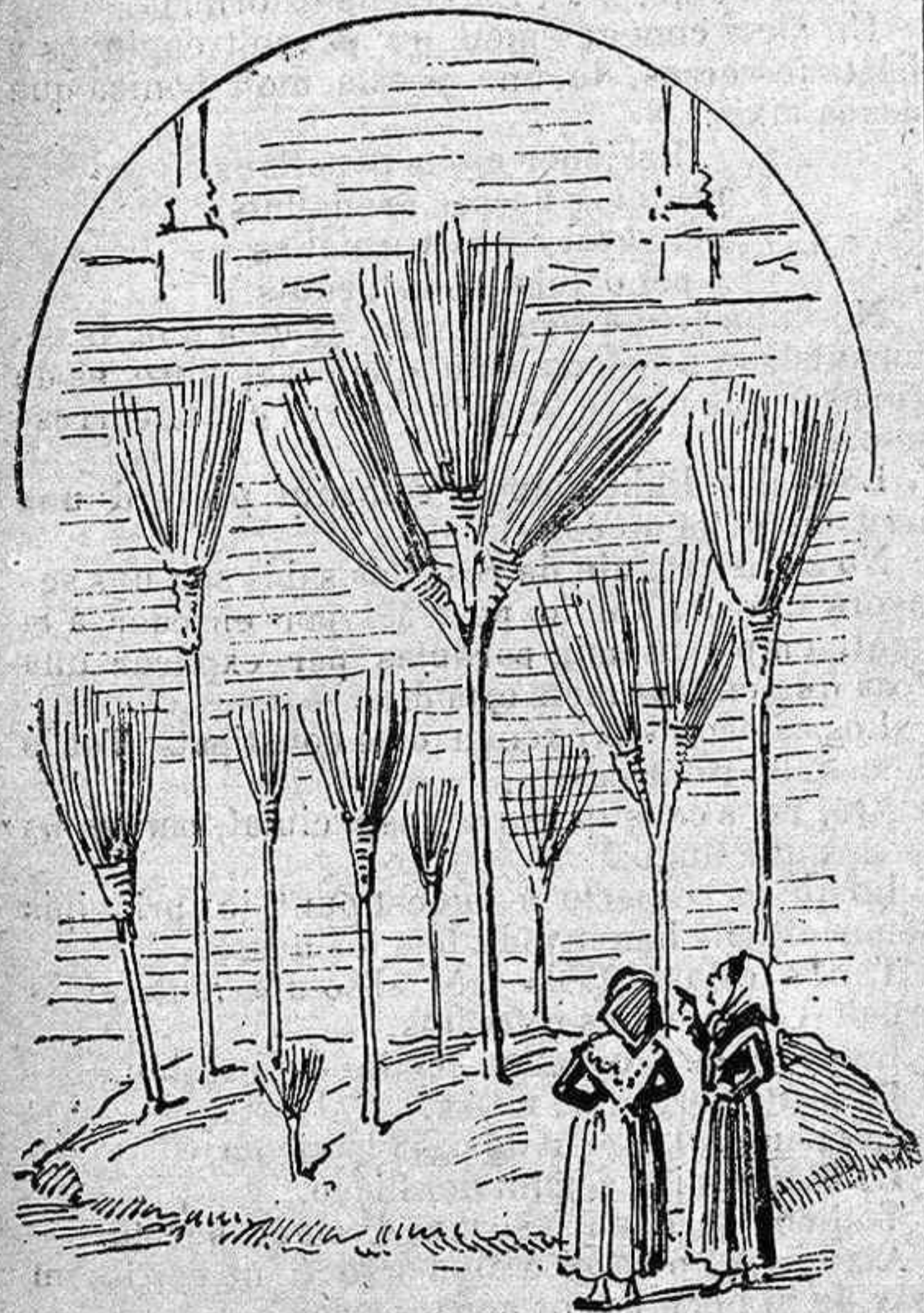
Allá vegetan á forsa de carinyo... y de pesetas. Son las plantas mimadas del Ajuntament. No fan olor: dintre del Umbrácul no se sent més que la farum dels fems y de la humitat; pero de lo que l'olfato 'n sofreix se 'n gaudeix la vista.

Un diálech cassat al vol:

—¿Pero qué 'n treuhen de criar unas plantas tan extranyas? pregunta una forastera.

Y la s. va acompanyanta li respón:

—Que vols que 't digui: per mí aixó no es un jardí.

—¿Donchs qu' es?

—Una fábrica d' escombras.

Entre l' Umbrácul y la Iglesia modelo s' aixeca un bonich Pabelló rústech rodejat de una vinyeta: es la instalació de la *Estación ampelográfica de Tarrasa*. Tots aquells ceps que allá 's veuhen son resistent a la filoxera.

Aplaudeixo que s' haja colocat aquesta instalació al costat de una iglesia. L' iglesia es també una vinya, y que si avuy per demá 's perdía la mena del vi, no hi hauría possibilitat de dir missa, de modo que la filoxera, un animal tan petit, hauría acabat ab las prácticas religiosas que no van poder destruir ni las fieras del Circo.

Afortunadament los traballs dels agrónomos y viticultors tendeixen á sitiar per fam al diminut insecte.—¿Qué vols? li diuhen. ¿Picapoll, moscatell, garnatxa, xaretlo, sumoll y pansa valenciana? Donchs fastidiarse: aquí tens *ripari*, *jacques*, *rupestri* y altres noms enrevessats que no has de trobar may la manera de mastegarlos. Ah ¿y donchs que 't pensavas?

La filoxera troba massa duras las arrels de aquestas paraulas... ó dels ceps qu' ellas representan y 's bat en retirada, mentres los gricultors, á forsa d' empelts, restableixen las especialitats del país, cantant victoria.

Un aplauso als agricultors tarrassenchs que senyalan als afligits cultivadors de las vinyas, un punt de salvació, en mitj dels grans desastres que 'ls amenassan.

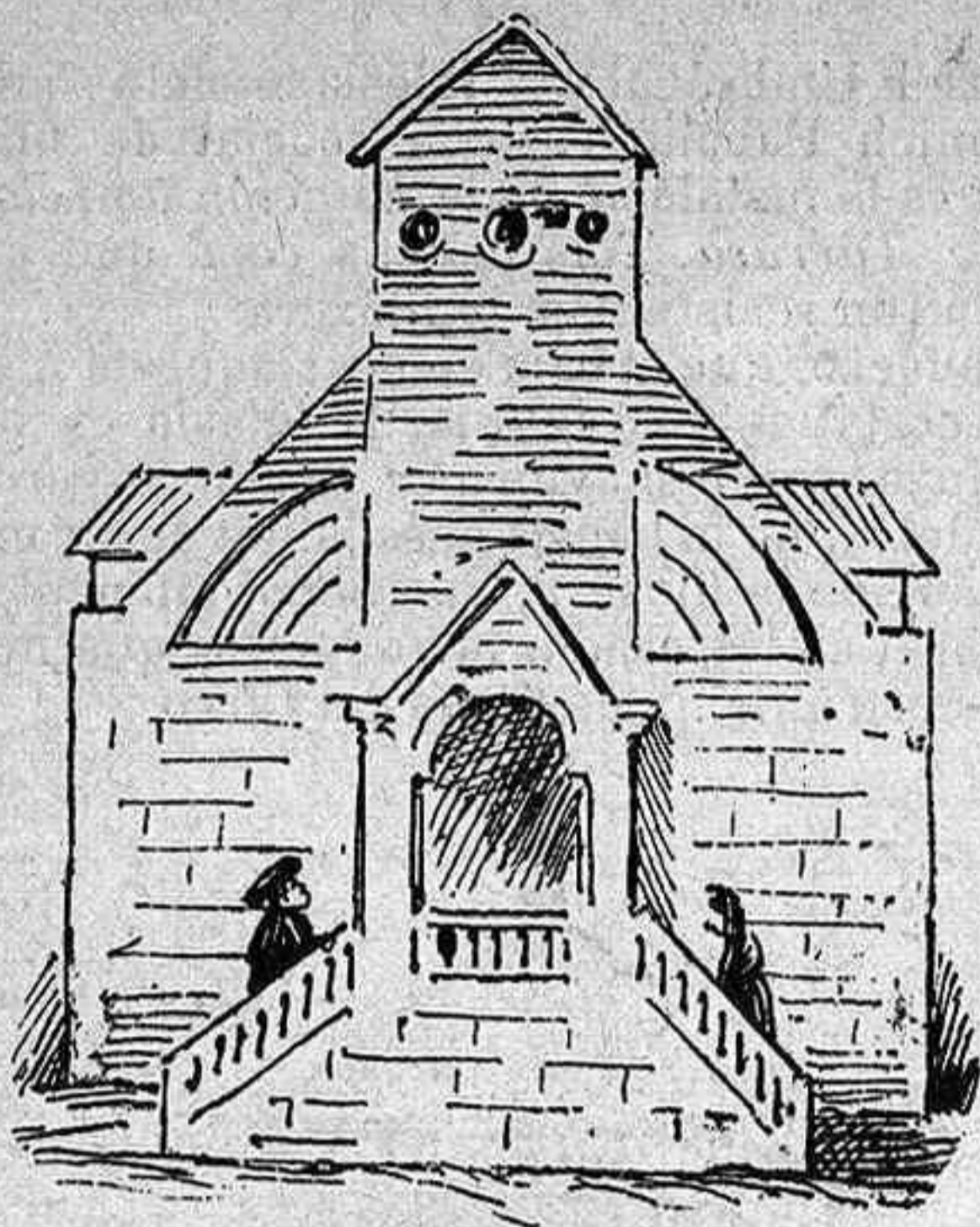
Y ara aném á missa.

Per entrar á la iglesia-modelo haurán de pagar mitja pesseta.

—¡A todas las iglesias ho fessen aixís! deya un enimich dels capellans.

Pero en fi, paguemla. Aquells dos ralets han de invertir-se en sufragis per l' ánima dels primitius empressaris, que plens de zel religiós varen anarse'n al cel, sense pagar als seus acreedors. Y aquests ¿qué havían de fer? Acabar l' iglesia y explotarla pel seu compte.

L' aspecte interior es molt vistós. Una iglesia gòtica traduhida al francés. Parets blanques, fi-

nestras ab vidres de colors, enrejolat de mosaich. En las capellas quadros, esculturas, altars. Penjant del sostre aranyas de metall: á l' espatlla del altar major una magnífica orga de la casa A. Pujet de Tolosa y en la sagristía un sens fi d' escaparatas, verdadera guarda-ropía de tots los espectacles místichs. Allá demanin casullas, albas, missals, candeleros é imatjes. Me descuidava de parlar dels ciris, que hasta n' hi ha de adornats á tall de banderillas de luxo.

De quadros se 'n troban alguns de antichs; pero no tots son dels mestres á qui s' atribuhen. Si Rafael, Murillo y Alonso Cano poguessen tornar, se querellarían de injuria contra 'ls que 'ls penjan certas pinturas que de cap manera poden ser fillas del seu pinzell.

Quedin salvats un magnífich Cristo de Alonso Cano y una Magdalena de Ribera, que figuran,

si no recordo mal, en la capella de la part esquerra del creuher.

Per cert qu' en aquesta mateixa capella hi ha un objecte interessantíssim, y consti que no 'm refereixo al retrato del Beato Joseph Oriol, aquell sant varò que segons lo *Flos Sanctorum*, transformava 'ls talls de rabe en bona moneda, miracle estupendo que l' hem de creure; mal no figuri cap de aquestas monedas en la colecció del senyor Vidal y Quadras.

No es lo retrato lo que interessa, sinó una petita escaparata colocada 'l péu d' ell ab una imatge de la Verge tancada á dintre. Davant de aquesta imatge feya sas oracions lo Beato Joseph Oriol. L' imatge vesteix rigurosament, segons la moda de últims del sigle XVII: un cos-gipò, una toca, fins una cinta á la cintura. ¿Qui 'ns diu en vista de aixó, que si avuy visqués aquell Sant prebendat de la iglesia parroquial del Pi, no faría vestir á la Verge á la moda del día, ab sabata escotada y polissón?

En resum: la iglesia modelo es interesant y mereix una visita.

Per no ferme llarch deixo de citar un sens fi d' objectes dignes d' examinarse detingudament, com la taula escriptori de 'n Balmes, etc., etc.

Y tè una ganga sobre las altras: los visitants poden permaneixen dintre de aquella iglesia sense necessitat de treures lo sombrero, ni corre 'l perill de que cap capellá 'ls armi un escándol.

P. DEL O.

ESTORNUTS.

Ja tornan á estar de moda altra vegada.

Ara com ara 'l qui no estornuda es porque no tè nas.

Jo no sè Barcelona quinas condicions climatológicas tè. Lo que puch assegurarlos es que á mitjos d' octubre, tot Barcelona estornuda.

Un xicot conegut mèu, qu' es molt enginyòs y hasta fa versos, tè una poesia molt bonica que acaba aixís:

Pèl jener molts panallons,
pèl maig nassos granalluts,
pèl agost caras vermellas
y pèl octubre... estornuts.

No hi ha efecte sense causa. Y com que 'ls estornuts son un efecte com qualsevol altre, es de suposar que també tindrán la seva causa correspondent.

Los sabis diuhen que 'l estornut prové d' una irritació de la mucosa...

No se 'ls creguin de res. Los sabis son uns senyors que fan tot lo possible per enredar á la gent, empleant mil paraulas per explicar una cosa que en tres mots está dita.

Los estornuts provenen dels constipats. Tot lo demès son retóricas.

¿Qui no s constipa en aquesta ciutat, per pochs modos que tingui?

Lo qu' es respecte á aquest punt, los principis democrátichs han invadit tots los nassos.

Tenfm establerta la més absoluta igualtat: la igualtat davant dels refredats.

Lo calavera 's constipa sortint del cassino.

La beata sortint de missa.

L' enamorat sortint de casa la xicota.

Lo filarmónich sortint del Liceo...

Tothom se constipa sortint d' algún puesto.

Aixó ha fet pensar á algú que si no sortissem may de 'n lloch no 'ns constiparían.

¡No 's fassin ilusions!
Si no 'ns refredessim sortint 'ns refrederíam
entrant. Lo destino de la humanitat es suhar á
mitjos de juliol... y constiparse á mitjos d' octu-
bre... ¡Es la nostra planeta!

Hi ha personas que quan estornudan s' em-
pipan.
Jo també; pero en cambi 'm diverteixo sentint
estornudar als altres. Es la sabia lley de la com-
pensació.

Aixís com no hi ha dugas fullas iguals en un
arbre, no hi ha tampoch al món dos estornuts que
se semblin.

Ni la veu d' en Gayarre té notas tan variadas,
ni 'l violí de 'n Sarasate dona *trinos* tan diferents
com l' estornut humá.

Hi ha estornuts que semblan trons.
N' hi ha que semblan grinyols de frontissa.

Aquest estornuda com una flauta.

Aquell fa 'l mateix efecte que si 's trenqués un
tubo de quinqué...

Las Lleys que tot ho han reglamentat, han res-
pectat sempre la sagrada llibertat d' estornudar.

Per xó s' estornuda de totas maneras.

Es veritat que hi ha personas qu' estornudan
d' un modo escandalós; pero aixó no 's pot evitar.
Sempre hi haurá gent que confondrá la llibertat
ab lo llibertinatje.

Aquí, respecte á aquest punt, estém bastant
adelantats.

Pedém refredarnos sempre que ho tením per
convenient y estornudém sense trabas de cap
género.

Una de las millors fábricas d' estornuts, es lo
Parch.

Quan llegeixo en lo diari:

«Ayer visitaron el Parque 10,000 personas,»
penso desseguida:

—Endavant: deu mil estornudayres més. —

Jo ahir vaig anarhi, y avuy... ¡etxém!

¿Ho veuhén?

MATÍAS BONAFÉ.

HISTORIA D' AMOR.

Las promesas del amor
son como las hojas secas,
que al separarse del árbol
siempre el aire se las lleva.

A. PÉREZ G. NIEVA.

I.

Ab amor pur y fidel,
amor que tots envejavan,
feya molt temps s' estimavan
la Roseta y en Rafel.
Ell de riquesa ab anhel,
á l' Habana se 'n va aná,
y ans d' anársen van jurá
per lo més sagrat que hi havia,
que tan prest com tornaría
s' anirían á casá'.

II.

Als pares d' ella, eixa espera
per' casarla, no acomoda,
y van concertar sa boda,
ab un altre que rich era.
La Roseta 's desespera,
plora, no vol accedí,
més tan son pare insistí,
tan sa mare ab prechs l' apreta

que per últim la pobreta
á pesar seu va cedi.

III.

Molt trista la Rosa está,
puig, ha sabut ab follia,
que 'l que tan va estimá un día
está próxim á arribá.
—¡Lo dolor lo matará!—
diu ella y ab plor esclata,
aquell pensament la mata;
pero 's calmá son dolor
sabent que ell venía ¡horror!!
¡casat ab una mulata!

SAMUEL NUÑEZ BEY.

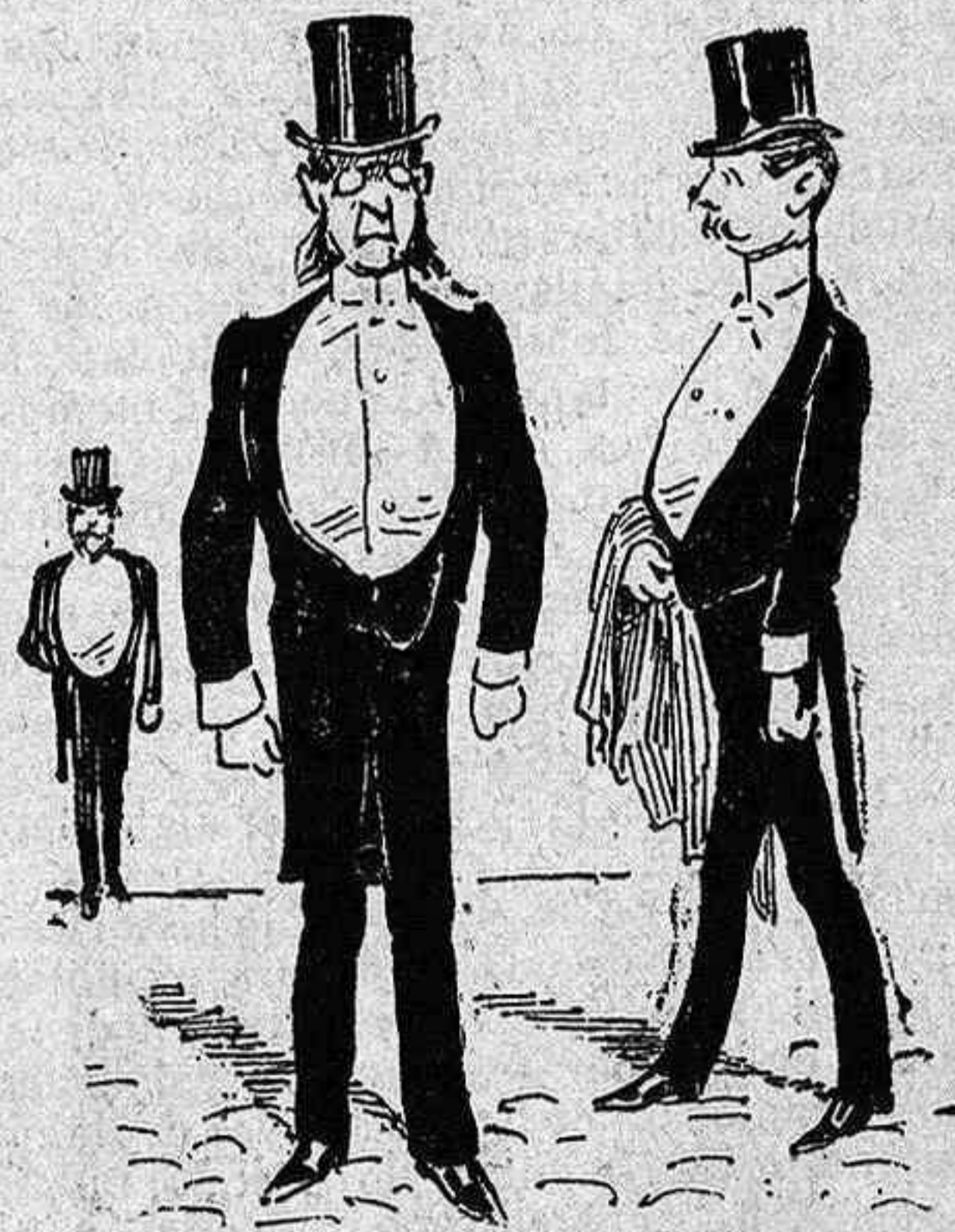
LLIBRES.

LA ÓPERA EN BARCELONA — *Estudio histórico-crítico*, per D. F. Virella Cassanyes. — Barcelona té una tradició artística tan antiga com honrosa. Sa afició als espectacles teatrals, avuy tan generalisada entre totas las classes de la societat, no data de més ó menos anys, sinó de sigles endarrera, y aquí tením per corroborarho lo Teatro Principal que conta ben prop de tres centurias d' existencia.

¡Desde 'ls temps de las companyías trashumants de Morales, Heredia y Gabriel de la Torre (1596) fins á l' actual companyía de la Tubau, si se 'n haurán vist d' espectacles en aquell teatro! ¡Quántas mudansas en lo gust del públich! ¡Y á quin estudi de costums més curios no 's presta la materia!

Lo Sr. Virella, ab una paciència exemplar y un discerniment que l' honra moltíssim, ha reunit en lo llibre que tením á la vista multitud de dats, que arrancant de aquellas épocas remotas, arriban fins als nostres días; y per més que la seva idea sols respón al desitj de historiar un gé-

D' ACTUALITAT.

Durant dos ó tres senmanas
no hem vist més que fracs arnats,
que feya deu anys de passo
que estavan arreconats.

nero determinat d' espectacles escénichs, com es l' ópera, ab molt bon acert ha donat á aqueixa historia, á modo de fonament sòlit, la del Teatro de Santa Creu, que sigué durant molt temps l' únich de Barcelona, y aquell per ahont entrá l' ópera italiana aquí y tal vegada á Espanya.

Los primers capítuls del llibre del Sr. Virella son interessantíssims. Un veu surgir, sense esforços, lo primitiu Teatro, degut al privilegi que Felip II concedí al Hospital de Santa Creu. Per medi del apéndice *Relació de visura* feta per périts constructors de aquell temps, s' aprecian las dimensions del edifici y tots los pormenors de la fàbrica. Seguí ab interés las vicissituds de la construcció y á poch veyém desfilir algunas de las companyias qu' en lo teatro funcionaren hasta l' incendi de 1787. Al any següent estava ja totalment reconstruït, segons la trassa qu' encare avuy dia conserva.

Pero molt avants de la seva reedificació ja s' hi cantavan óperas, y es per cert digne de notarse que mentres á Madrid era aquest un espectacle cortesá, que vivia poch menos que artificialment, mercés al favor dels monarcas y 'l seu séquit, aquí á Barcelona gosava de las preferencias manifestas del públich, de tal manera que fins en los períodos en que fou prohibida per lo govern, mentres á la Cort sufría l' ópera interrupcions més ó menos duraderas, lo qu' es á Barcelona, no hi havia medi de ferlas efectivas, tan arrelat estava aquest espectacle en lo gust de la població.

Encare que 'ls temps primers del espectacle líric en la nostra ciutat ofereixin algunas llacunas, lo Sr. Virella, acudint no sols á lo que s' ha escrit fins ara sobre las materia y rectificand de passada ab certer criteri algunas opinions mal fundadas y anant á beure per fi—y aixó es lo més laudable—en los arxius del Hospital, ha lograt trassar un quadro més que suficient pera formarse una idea de lo que sigué á Barcelona l' ópera durant tot lo sigle passat; de las tendencias predominants; de algunas de las principals companyias que aquí funcionaren y hasta del sou, irrisoriament escás, que guanyavan los artistas. ¡Quánta diferencia ab avuy! Las condiciones de abono, lo preu de la entrada y de las localitats, la disposició dels espectadors, l' hora de la tarde en que comensavan las funcions, la primera aparició de alguns compositors de la terra y un sens fi de pormenors y de detalls, portan al lector de sorpresa en sorpresa, fentli endavinar moltes cosas y recrearse en la comparació de aquells temps ab los d' ara, que res escita tan l' interés com aquesta historia íntima de las aficions de un poble quan está basada en datos exactes, coordinada ab método, exposada ab claretat y exenta de pedantescas apreciaciones fillas de la imaginació, escull de que ha fugit molt acertadament l' autor del llibre, que no aventura una sola opinió sense estar plenament probada per algún fet incontestable.

A partir de l' any 1788, l' exposició histórica adquireix lo carácter de una verdadera cronología. Desde aquella fetxa 'ns dona coneixement de totas y cada una de las óperas estrenadas y dels artistas que las cantaren; de las succesivas evolucions que ha anant experimentant lo gust del públich; de la aparició dels compositors que anavan guanyant sas preferencias; de la llibertat de teatros, després de la crema dels convents; de la fundació del Teatro de Montesión, ahont s' incubá l' actual Liceo; de las célebres rivalitats de Liceis-

tas y Cruzados, y relatant los fets més notables que marcan época en nostra historia lírica, arriba fins avuy dia, concretant ab molt acert los vicis de que adoleix lo gust musical del públich de Barcelona y resumint en un últim capítul la órbita que aquest gust ha anat recorrent en lo transcurs del temps.

La materia del llibre es nova y está plena de amenitat. ¡Quántas personas al fullejarlo veurán reproduhirse l' época de la seva juventut! ¡A quántos lo titul de una ópera, la fetxa de un estreno, lo nom de un artista 'ls suscitará recorts agradables, de aquells temps que per lo mateix que ja han passat se paladejan ab gran delicia!

Avaloran l' obra del Sr. Virella, á més de sas condiciones históricas y literarias, conciensudas aquellas y aquestas plenas de atracció, la paciencia que suposan las tres taulas que van al final del llibre: la primera, cronológica de las óperas cantadas á Barcelona desde l' any 1788, ab expressió de la fetxa en que foren estrenadas, dels teatros ahont se cantaren y dels artistas que las desempeñaren per primera volta; la segona, alfabética per autors de totas las óperas cantadas y temporadas en que ho han sigut, y la última, alfabética també, dels artistas que las han desempeñadas, ahont y quan.

De manera que si la primera part del llibre, se llegeix ab gust y sense cansanci, l' última part fá d' ell una obra de consulta profitosa. ¡Quántas vegadas s' han armat fortas polémicas entre 'ls filarmónichs sobre la fetxa en que tal ó qual ópera ha sigut cantada ó en que tal ó qual artista aparegué en escena! Desd' ará tota polémica de aquest género quedarà solventada instantáneament.

¿Se vol saber en quína época cantá, per exemple, en Tamberlick? Consultém la taula tercera del Sr. Virella:

TAMBERLICK (Enrico) primer tenor.—Principal, 1847-50, 1867-68.

¿Volém coneixer quínas obras estrená? Consultém la taula cronológica corresponent á aquestas temporadas y las anirém trobant una per una.

¿No es preciós un llibre que aclara tots aquests duptes?

Verdaderament. De fixo que aixís com los tresillistas solen acudir en certs cassos duptosos al llibre del tresillo, los filarmónichs barcelonins acudirán més de una vegada á la obra del senyor Virella, y veurán satisfeta fàcilment la seva curiositat.

RATA SABIA

PRINCIPAL.

«*El pleito de Sandoval*» es una comedia arreglada del francés, feya temps no representada á Barcelona. Conté una acció composta de una serie de situaciones cómicas que van acumulantse plenas de un bon humor inagotable. En suma, una comedia capás de fer riure á un mort.

Com l' enredo es tan graciós, no importa que alguns xistes y finesas del original quedin en la traducció algún tan esbravats: las riallas del públich no son per aixó menos intensas ni menos justificadas.

¡Llástima que la execució 's porti á tall de sai-

A MONTANYA. (*Dibuix de Mariano Foix.*)

Segons lo Menut de cal Tallat, l' amor es aixó.

nete! Si la direcció escènica compregués que la gracia de aquesta classe de produccions estriba no en carregar los tipos, sinó en subjectarlos á un diapason normal de naturalitat, hauria guanyat molt més l'efecte de una producció, que aquí y per tot arreu, quantas vegadas se posi en escena, farà l'efecte de un motllo de fabricar riallas.

Molt acertadas son las petitas reformas y supressions de que ha sigut objecte *Exposició universal*, que segueix representantse totas las nits y atrayent gran concurrencia, al gueto dels teatros de Barcelona.

LICEO.

Sra. Gabbi, tinch l'honor de participarli, que encare 'm fan mal las mans de tan aplaudirla.

¡Mosca! ¡Y quina Margarida del *Mefistófeles* ha tingut l'amabilitat de regalarnos!

Era precis que 's tragués lo color de café que per cantar l'*Africana* s'havía posat á la cara, porque la vegéssim en tot l'esplendor de la bellesa artística, qu' es de totas las hermosuras, la suprema. Avuy ningú la discuteix; tothom l'admira, porque tothom está convensut qu' es impossible portar més enllá la creació de un personatge, juntant las delicias inefables de un cant sempre expressiu que arriba al fondo de l'ánima, ab una interpretació escènica arrebatadora encant de la vista y del cor.

Tan quan se rendeix esbojarrada á las seduccions de aquell Faust que ve á veurela en lo jardí de casa seva, com quan, en la presó, plora las fatals conseqüencias de sa lleugeresa, lo mateix que al Olimpo, transformada en la hermosa Helena y vessant clássica bellesa, es sempre una artista de cap de brot, una ánima que sent fondo y expressa de una manera perfecta.

Y al considerar que per primera vegada cantava aquesta *particella*, l'admiració 's converteix en assombro.

Vaja, Sra. Gabbi, vosté si que pot dir que ha *engabiat* al públich del Liceo.

Coneixíam á n' en Gayarre en aquesta ópera y no hem de repetir las alabansas que li hem prodigat sempre. Lo célebre tenor fa miracles en la emissió de la veu y en la interpretació de alguns trossos, com per exemple l'aria del últim acte, que quedarà com una de las pessas més deliciosas que ha cantat may cap artista.

¡Y quín goig més intens s' experimenta al sentir reunidas y més que reunidas, fosas, en una especie de lliga de preciosos metalls, las veus del tenor y de la tiple, de 'n Gayarre y de la Gabbi! No hi ha medi d' expressar l'efecte que produheixen en lo duo de la presó y en lo del acte quart, al igual que en lo quarteto del jardí, á qual excelent conjunt, lo mateix que á lo restant de la representació contribuiren la Sra. Steinback y el Sr. Lorrain, un excelent artista que segueix las prescripcions de la escola francesa y que si bé té una veu poch voluminosa y un tan abaritonada, canta ab gust y frasseja de una manera que res deixa que desitjar.

Afegeixin á tot aixó 'ls primors de l'orquestra portada ab sa habitual maestría per en Goula, contin que algunas de las pessas han hagut de repetirse y que al final dels actes hi ha hagut ovacions, pero ovacions de veras, y ja podém dir ab tota la boca que per primera vegada á Barce-

lona sentím cantar l'obra per tants conceptes originalíssima de Arrigo Boito.

CIRCO BARCELONÉS.

No m' ha estat possible assistir á aquest teatro ahont funciona una companyia, que, segons noticias ha sigut rebuda ab aplauso.

Los periódichs parlan molt bè del barítono Pessina y de la tiple lleugera Svicher, que diuen que refila com un passarell.

LÍRICH.

S ha acabat lo bróquil.
¡Que l'hivern li siga lleuger!

ROMEA.

S' anuncia lo próxim estreno de una nova producció cómica de D. Teodoro Baró, titulada: «*Lo Senyor Matxaca*».

L'anirém á veure.

En l'interin tots los homes polítichs de talla desfilan per aquest teatro, en lo qual se 'ls dedican funcions.

L'ocasió la pintan calva:
diu un ditxo dels més fiels;
pero 's tracta de *Romea*
y al contrari, té molts péls.

ESPANYOL.

Urganda, á tot estrop.

TÍVOLI.

La Guardiola, *Madgiars* y otras produccions ja vistas y aplaudidas.

NOVEDATS.

Ab bona fortuna ha comensat sas funcions la companyia Tutau-Mena.

Diumenje, dos plens.

«Y 'ls que han de venir darrera
quan s'estrenin certas obras
que l'empresa té en cartera.»

ELDORADO.

A copia de dir: «*Venid, venid caritativos*», lo públich va deixants'hi caure.

CALVO-VICO.

Aquest nou teatro, pèl que puga ser treu los abrichs, que tan val dir aixó com consignar que ha fet obras per empendre la campanya de hivern, baix la direcció del aplaudit actor D. Pere Riutort.

Demá dissaate comensa, estrenant una loa del infatigable Frederich Soler, titulada: *La última corona*.

Inútil dir que aquesta corona está dedicada á Rafael Calvo.

CIRCO ECUESTRE.

A totas las cantonadas se llegia lo mateix:

Leo. . Leo... Leo...

Un foraster castellá va dir mitj cremat:

—Hombre, lea V. de una vez.

Y 'l tal Leo ha resultat no un temps del verbo *Leer*, sinó un ventríloquo de primera forsa, que está fent las delicias del públich del gran cubell de la Plassa de Catalunya.

Y ara, á major abundament se prepara l'estreno de un drama mímich, titulat *Le Braconnier*.

De aixó se 'n diu: tenirne sempre una de pensada.

N. N. N.

LOS ÚLTIMS FORASTERS.

Han seguit la Exposició,
han vist mitja cabalgata,
s' han encantat una estona
al davant de la font màgica,
s' han embarcat quatre cops,
han mirat las lluminarias
y després, tots tranquilets,
se'n han entornat á casa.

DESENGANY.

Jo, que hi pagat cent matrícules,
que hi fet tantas de reválidas,
que hi visitat las Américas,
l' Oceantía, l' Assia y l' Africa;
que hi vist mil bellesas góticas,
la catarata del Niágara,
las montanyas més altívolas,
d' Egipte las grans pirámides,
las estrellas telescópicas,
y 'l disch de la lluna pàlida
ab sas onadas marítimas
y sas montanyas volcánicas;
qui hi vist cucas microscópicas
de rara estructura orgánica,
y de vida tan efímera
que prompte 'ls escapa l' ànima;
jo, que hi observat tans fenómenos
y tantas cosas fantásticas
en los astres, en l' atmósfera,
en aparatos y máquinas;
avuy veig que tot es música
y 'ls estudis son camándulas,
perque no haventhi bucólica
pateixes que es una llástima.
De fam tinch la tripa estítica,
del cor se 'm paran las válvulas,
se m' assentan las mandíbulas
y d' un fil me penja l' ànima.
¡Si un pogués menjar kilómetros,
semifusas y pentágramas,
metonimias y sinécdoques,
logaritmos y parábolas!

Pero, ca. la boca indómita
no s' alimenta de máximas,
sinó de cosas menjívolas
que 'ns nutreixin per art màgica.
¿No hi ha cap Junta benéfica
que 's digni aixugá' una llágrima,
ni cap dona filantrópica,
que 'm vulgui deixá' una márfeiga,
que la duré ab forsa atlética,
ab dos gambadas titánicas,
cap una caixa de préstamos,
hont faré rals, empenyántmela?

M. BADÍA.

Estém en plenas festas religiosas.
La Exposició Universal que va comensar entre
núvols de pólvora, porta trassas de acabar entre
boyras d' encens.

Y á propòsit de las festas de la Verge de la
Mercé.

La gran estàtua que ha de coronar la nova cú-
pula de aquella iglesia, degudament modelada, fosa
y dividida en fragments, va ser benehida y des-
prés issada fins al siti que ha de ocupar, per
medi de llivants y curriolas, com si en lloch de
una imatge sagrada 's tractés de una calaixera, en
día de mudansa.

¿Cóm ha tolerat aquest escándol la comunitat de la Mercé?

¿No valia la pena de que 'ls beneficiats mateixos preguessin al seu càrrech la elevació de la estàtua?

Si 'ls capellans sapats que tan bonas espatllas crien, no serveixen ni per camálchs místichs en obsequi de la Mare de Deu ¿volen ferme 'l favor de dir per qué serveixen?

Lo mateix qu' en la qüestió de la missa que havia de cantar-se.

Lo mestre Goula, músich inspirat y director expertíssim, se havia fet la ilusió de executar en la Mercé la gran missa de Requiem del Mestre Verdi, qu' es l' última paraula de la música sacra.

¿Donchs creuran vostés que l' execució de aquesta missa qu' en lo teatro no ha ofert may lo menor inconvenient, s' ha fet impossible dintre de la iglesia?

¿Y saben per qué? Perque en la missa de Verdi hi cantan donas.

Lo bisbe Catalá s' oposa terminantment á que las senyoras cantin á la iglesia.

Entre la veu pura, natural, angélica de una bona tiple, se prefereix la véu artificiosa, ridícula y escarransida de un tiple mascle, mala imitació de aquells famosos tenors de la Capella Sixtina, que han adquirit l' espiguet de una véu afeminada, á costa de lo que l' home m's estima.

Pero vinguim aquí, D. Jaume, y parlém una mica de aquest assumpto.

¿Quín inconvenient hi ha en que una senyora elevi al cel desde la iglesia los primors de una veu pura y bén timbrada? Sí, segons vosté, Deu es l' autor de totas las cosas admirables, y entre aquestas s' hi ha de contar la gargamella prodigiosa de una cantant ¿á qué privar á la divinitat de recrearse en las sévas obras?

Y además ¿no pertanyen per ventura las senyoras que cantan, al gremi de la iglesia católica?

Diu qu' es indecorós que una dama ocupi en lo cor un siti, entre mitj dels homes? Donchs vegi, entre contemplar á una senyora, ab la solfa als

BUSCANT POSADA.

—Tal vegada aquí hi cabriam...
—¡Cá, dona! ¿No veus allá?
Diu Fonda de caballeros:
aquí tú no hi pots entrá.

dits y á la vista de tothom ó véurela ajenollada en un confessionari contani á cau d' orella 'ls seus secrets més íntims á un pare capellá, no sé ahont se trobará l' escándol, si es que escándol pot haverhi en alguna de aquestas dugas cosas.

Un' altra consideració.

Vosté no 'm negará que la Verge de la Mercé es una senyora. Hi ha més: vosté tampoch podrà negarme que 'ls predicadors sempre que 'l cas se presenta, solen omplir á aquesta senyora de piropos místichs.

¿Cóm s' explica, per consegüent, que las senyoras pugan ocupar un siti elevat en los altars y se 'ls negui un puesto modest en lo cor de las iglesias?

Aquí 't vull veure báculo... y dich báculo per no dir escopeta.

Pero ara m' adono que la prohibició que s' imposa á las cantants, no es tan rigurosa com sembla á primera vista.

Las monjas cantan á la iglesia, y son senyoras. Las hijas de María son també senyoras, y cantan á la iglesia.

Formulé, per consegüent una regla general: Podrán cantar en las iglesias únicament las senyoras que desafinin.

¿Es aixís, D. Jaume?

¡Ah! ¡Quí sab al cap-de-va, quín secret misteriós s' enclou en la prohibició de que las cantants de algun mérit deixin sentir la seva véu en las iglesias!

Tal vegada temors de que dalt del cor... entre ells y ellas...

No, may: contra aquest temor infundat hi hauria un remey: separar los dos sexes per medi de una barrera.

¿Y donchs qué?

Siguém franchs D. Jaume. Es tan incitant, tan tentadora la veu ben timbrada de una tiple ó de una contralt, què tal vegada la majoria dels devots que van á la iglesia ab los ulls baixos, y pasan lo temps resant y donantse cops de puny al pit, perderia l' oremus desde el primer moment, la seva imaginació s' inflamaria, y 'l seu pensament... res, que havent entrat á la iglesia justos correrian perill de sortirne pecadors.

Pero hasta en aquest cas podria provehirse á l' eterna salvació de aquestas ánimas inflamables, colocant lo día de la missa de Verdi, un cartell á la iglesia de la Mercé, que digués poch més ó menos:

«Los católichs que no tingan prou valor per resistir las tentacions de la carn; los que se sentin la sanch massa ardenta, hasta 'l punt de alborotarlos la veu de una prima donna, abstinguinse per avuy de assistir á l' ofici.»

Y cregui que 'ls puestos qu' ells deixessin vacants, nosaltres aniriam á ocuparlos.

Dos sabis americans tenen previst que á la volta de alguns sigles, l' humanitat haurá anat perfeccionantse de tal manera, que desapareixerán lo pèl y las dents, últims vestigis de animalitat de la especie humana.

¿Qué 'l pèl es un dels vestigis de animalitat?... ¿Y ho diuhen dos sabis?...

Llavors á major pèl, majors vestigis de aquests.

Y á patillas més llargas...

UNA...

¡Tants estranxers que 's passejan,
tants que 'm fixan la mirada
y cap d' ells sab vení a dirme:
—Tú, ¿qué hi fas aquí assentada?

Estich abismat en un mar de confusions.

Una consideració.

Los barcelonins podran perdre 'l pèl, y es fácil que quedin pelats hasta molt antes de lo que 'ls sabis americans se figuran.

Pero las dents... ¡impossible!

Mentres regidors dolents
demostrin tan mals intents,
necessitarem las dents
per mossegarlos!

Castelar ha trobat á Barcelona una acullida afectuosa y entussiasta.

La recepció, pel número y la calitat de las personas que hi concorregueren, sigué la més important de quantas s' han efectuat en aquests últims temps.

Las excursions de Castelar per la Exposició, provocan continuadas manifestacions de respecte y algunas vegadas entussiastas ovacions.

Barcelona sab correspondre com es degut, al home ilustre, qu' es una de las més legítimas glorias nacionales.

Saludém al periódich ilustrat *Los Madriles* que publica la casa López de Madrid, y quals dos

primers números, ilustrats ab capritxosas caricaturas, obran en nostre poder.
Salut al nou company.

Detalls sobre el certámen de la bellesa celebrat á Spá, com saben ja 'ls nostres lectors.

Ans de dictarse 'l fallo pera la concessió dels premis, totas las aspirants tenian á la mà un ram de flors que 'ls havia sigut ofert pèl comité.

Pero després de la adjudicació, las que no sortiren agraciadas van rebatre per terra 'l ram, cridant:—¡Aixó es una injusticia!

Y fins una rival va escupir en la cara de la hermosa que havia guanyat lo primer premi.

De aquesta feta, si la qu' escupia era maca, va quedar en situació de que li diguessen:

—Aixó está mal fet... Ves allá, lletja, més que lletja.

Diu un telégrama:

«Se créu ab fonament que Stanley ha sigut víctima de *Tippó-Tib*, jefe de las tribus que recorren lo territori que devía atravesar l' atrexit expedicionari.»

¡Tippó-Tib!...

Un salvatge que ab lo nom ja paga.

Un nom que fa posar pell de gallina, imaginant la trista sort de trobar sepultura en la tripa de un salvatge.

Perque encare que 's digui *Tib*, es capás de no atiparse may.

Segons un periódich de Madrid las primeras parts de la companyia de 'n Mario, totas, excepció feta de la Srta. Mendoza Tenorio, están aprenent á ballar sevillanas.

Está molt posat en ordre
y trobo que vá molt bè:
qui no treballi ab lo cap
que ho probi de fé ab los péus.

En quan á la Mendoza Tenorio, no t' cap necessitat de aprendre de ballar.

COMPROMÍS.

Ha trobat dugas amigas
que l' obligan a dá 'l vol...
¡y tan que li convindria
fugir d' ellas... y anar sol!

DIALÈCH.

—Pero ¿qué hi veurém al Parque?
—¡Ay, ay! Veurém .. lo que hi há ...
(y veurè al mèu Cassimiro,
que m' ha dit que avuy hi vá.)

Quan vingui la ocasió de posar las sevillanas en escena, las otras podrán ballarlas.
L' Elissa las cantarà.

S' ha publicat una nova guía itineraria descriptiva de Barcelona, de no recordo qui: l' únich que tinch present es que ha vist la llum ab *licencia eclesiástica*.

Una Guía nea.

Los neos son així.

Renuncian á la llibertat per entregarse á la licencia.

Deya 'l *Barcelonés*, días endarrera:

«Números, no paraulas.»

Y treya 'ls següents comptes. Pèls torniquets de la Exposició, s' han recaudat fins ara 671,823 pessetas. Per abonos de temporada: 258,882. Per abonos mensuals: 6,058. Per abonos de nens: 5,603. Total 942,366 pessetas.

«Faltan sols 67,634 pessetas—cantitat insignificant—pera alcansar la suma que consta per aquest capítul en lo pressupost de ingresos.

«Números, no paraulas.»

Está molt bè: números y no paraulas; aixó es lo que volém.

Pero no 'ns quedém á mitj camí.

Vingan los pressupost de las obras y 'ls comptes de lo que han costat. «Números, no paraulas.»

Vinga la plantilla del personal tal com va projectarse. y las nóminas totas tal com se pagan. Números, números, no paraulas.

Vinga, finalment, un estat de las subvencions que s' han concedit, un altre estat de las instalaciones que s' han otorgat ab rebaixa de preu, un altre estat, en fi, de las festas, xeflis, recepcions y fatoris de tota mena que se han efectuat fins ara..... En una paraula, sapiguemho tot. «Números, números, números..... no paraulas.»

Presentar la qüestió pèl sol y exclusiu punt de vista de las entradas, no tè *lance*.

Perque ja sabíam que 'l públich compliria 'l seu deber anant á visitar la exposició.

Ara 'ns falta saber si han complert del mateix modo 'ls encarregats de organisarla y dirigirla.

Pero no enraoném més, que aquesta no es qüestió de paraulas, sinó de números.

Manera de poder celebrar festas al Parch á pesar del gran fret que 's deixa sentir.

Sustituhir l' aygua del safreig de la gran plassa ab boscalls y feixinas, y transformar la font màgica en una gran foguera.

Escena popular.

Se tracta de un acreedor que pagare en má se presenta á ferlo efectiu en un establiment del carrer de Ronda de la Universitat.

Lo deutor diu que no n' hi ha de fets.

L' inglés recorda que ja otras vegadas ha renovat aquell document de crédito, y qu' estava resolt á no anarse'n de allí sense haver rebut alguna cosa.

—¿Rebre? va dir lo deutor com si se li obrissen las potencias?... Pues tingui!

Pif! Paf!.. Dos bofetadas que van sentirse desde Hostafranchs van fer rodar al acreedor per terra.

¡Vaya una falta de hospitalitat ab los extrangers!.. Oh y 'ls inglesos que son tan susceptibles!

Dugas máximas:

«Hi ha dos classes de personas á las quals es de tot punt impossible convencer, quan un no es de la seva opinió: los homes y las donas »

∴ «L' home es un enigma; la dona dos.»

L' Emilio es un ganguil, llarch, esprimatxat y ab un nás com un apaga llums, pero com un apaga llums dels més grossos, un nás, en fi, que no s' acaba may.

Aixís y tot ha gosat dirigir las sevas miradas volcánicas sobre una nena que tè tan de maca, com de aixerida.

Un día, 'l tal Emilio, sent impulsos de declarar-seli, y ans de tot, li diu ab certa timidés, que desitja parlarli.

—Está molt bè, fa la nena: vagi dihent.

—Es que lo que tinch que dirli, senyoreta, es una mica llarch.

—Ah, vamos, ja entench, contesta ella rihent: deu voler parlarme del seu nás.

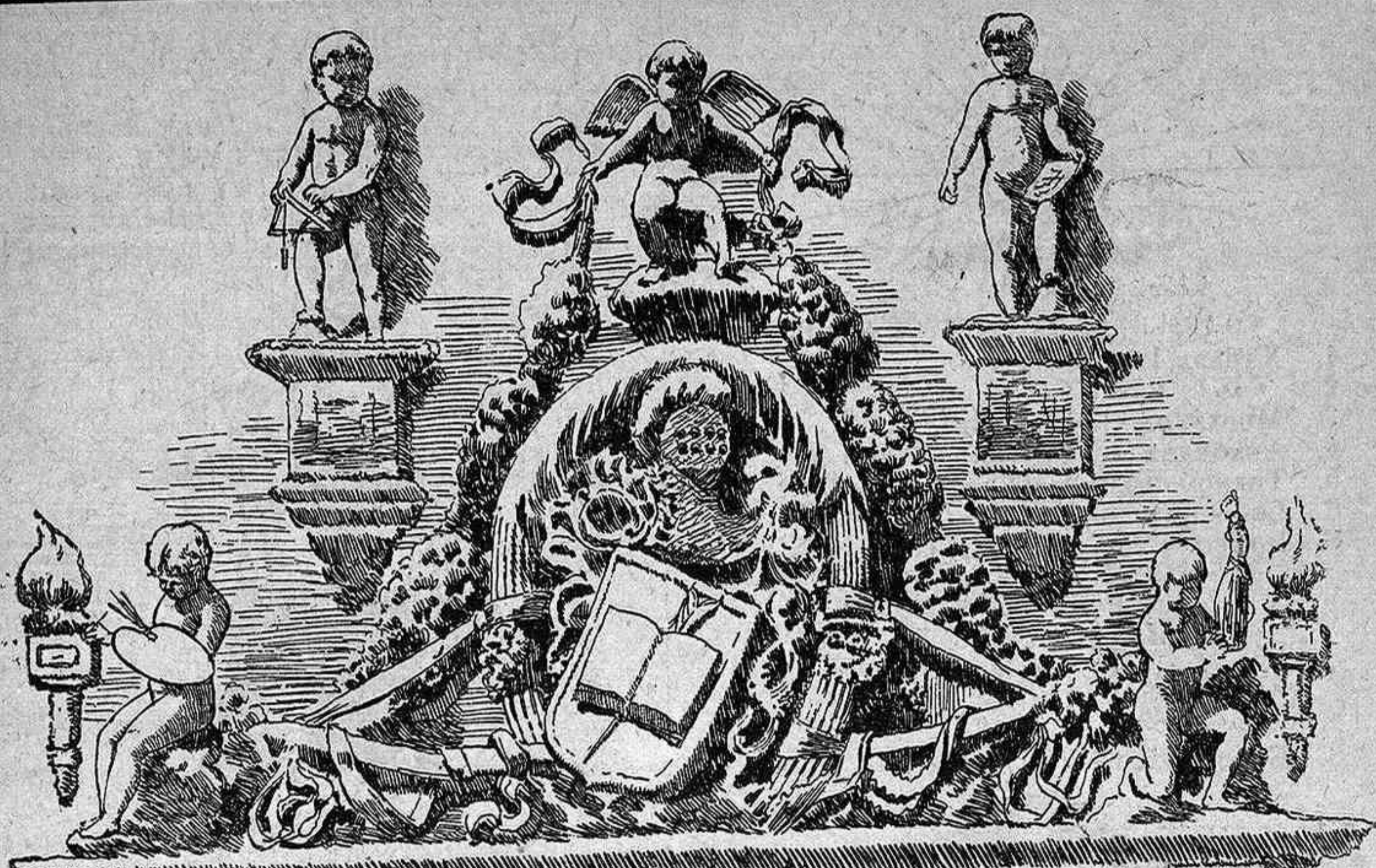
A un avaro empedernit un día li preguntavan: —¿Cóm es que sent tan rich y blasonant tan de bon cristiá, no fá may limosna als pobres?

L' avaro vá respondre:

—Per atenirme á las máximas evangélicas.

—¿Y diu l' Evangeli que no s' ha de fer caritat als pobres? ¿Ahont ho ha vist?

—Lo que jo hi vist y sè de memoria, es aquella máxima: «Lo que no vulgas per tú, no ho vulgas per ningú», y que 'm tallin lo coll si jo vull que ningú 'm fassa limosna.

EMILIO CASTELLAR

**VARIAS OBRAS
DE ESTE ILUSTRE ESCRITOR.**

	<i>Pesetas</i>		<i>Pesetas</i>
Anales políticos, 1 tomo en 8.º	3	H.ª de un corazón, 1 tomo en 8.º	4
Cartas sobre política Europea, 1.ª serie, 1 t. 8.º	3	Miscelánea de historia, de religion, de arte y de política, 1 tomo en 8.º	2'50
Id. id. id. 2.ª » »	3	Ocaso de la libertad, 1 tomo en 4.º	5
Civilización en los cinco primeros siglos del Cristianismo, 5 tomos en 8.º	15	Perfiles de personajes y bocetos de ideas, 1 tomo en 8.º	3
Cuestion de Oriente, 1 tomo en 4.º	4	Recuerdos y esperanzas, 2 tomos en 8.º	6
Cuestiones políticas y sociales, 3 tomos en 8.º	6	Recuerdos de Italia, 2 tomos en 4.º	8
Defensa de la fórmula del progreso, 1 tomo en 8.º	2	Redención del esclavo, 4 tomos en 8.º	12
		Retratos históricos, 1 tomo en 4.º	4
		Ricardo, 2 tomos en 8.º	6
		Rusia contemporánea, 1 tomo en 4.º	3
		Suspiro del moro, 2 tomos en 4.º	10
		Trajedias de la historia. Santiaguillo el posadero, crónica del siglo xvi. 1 tomo en 8.º	3
		Galería histórica de Mujeres Célebres, tamaño en 4.º—Van publicados por ahora 6 tomos, cada uno á	5

	<i>Pesetas</i>
Discursos dentro y fuera del Parlamento, 1 t. en 4.º	8
Discursos parlamentarios en la Asamblea Constituyente de 1869 á 1870, 3 tomos en 8.º	6
Discursos parlamentarios y políticos en la restauracion, 4 tomos en 8.º	12
Discursos académicos, 1 tomo en 8.º	3
Ensayos literarios. 1 tomo en 8.º	3
Estudios históricos sobre la Edad Media y otros fragmentos.. . . .	2'50
Europa en el último trienio, 1 tomo en 4.º	4
Fórmula del progreso, 1 tomo en 8.º	2
Fra Filippo Lippi, 1 tomo en 4.º, láminas	28
Guerras (Las) de América y Egipto, 1 t. en 4.º	4
Hermana de la Caridad, 2 tomos en 8.º	5
H.ª del año 1883, 1 tomo en 4.º	4
Id. 1884, 1 tomo en 4.º	4
H.ª del movimiento republicano en Europa, 9 tomos en 8.º	22'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, 6 bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—Bo-la-dos.
2. Id. 2.ª—Si-la.
3. MUDANSA.—Vol-Vel-Vil.
4. ANAGRAMA.—Tona-Tano-Nota.
5. TRENCA-CLOSCAS.—Artesa de Segre.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Romant.
7. ROMBO.—

M
P A L
P A U L A
M A U R I C I
L L I M A
A C A
I

8. GEROGLÍFICH.—Per prunas, un pruner.

XARADA-MORTUORIA.

D. PRIMA-TERSA QUARTA-SIS

Va morir á TOTAL (Catalunya) lo 30 de Agost últim.

(E. P. D.)

Sa viuda, fills, parés, jermans, germanas, tíos, nebots, cosins y demés parents, suplican als seus amichs y coneguts, tingan dos bondat de assistir á las misas que en sufragi *cinch segon* seva ánima se celebrarán dilluns á las 9 en Sta. Maria del Pi.

No s' invita particularment.

EGO SUM.

II.

—Fa poch hi vist á n' en Diego ab un tarot molt total

—Ca, t' enganyas, noy.

per ventura? —¿Soch cego

—No t' ho nego perque no 'l portava tal.

—Miral, véus com ho primera?

—No siguis quarta-girat

dos tres anant per l' acera

una raspa ab la granera

escombrant l' haurá embrutat.

ANGEL DE LA GUARDA.

MUDANSA

Un líquit que pot matá

es l' aygua total ab á.

Molt poca cosa deu sé

lo mèu tot posat ab é.

La xicota d' en Magí

li doná un total ab i.

Los militars he vist jo

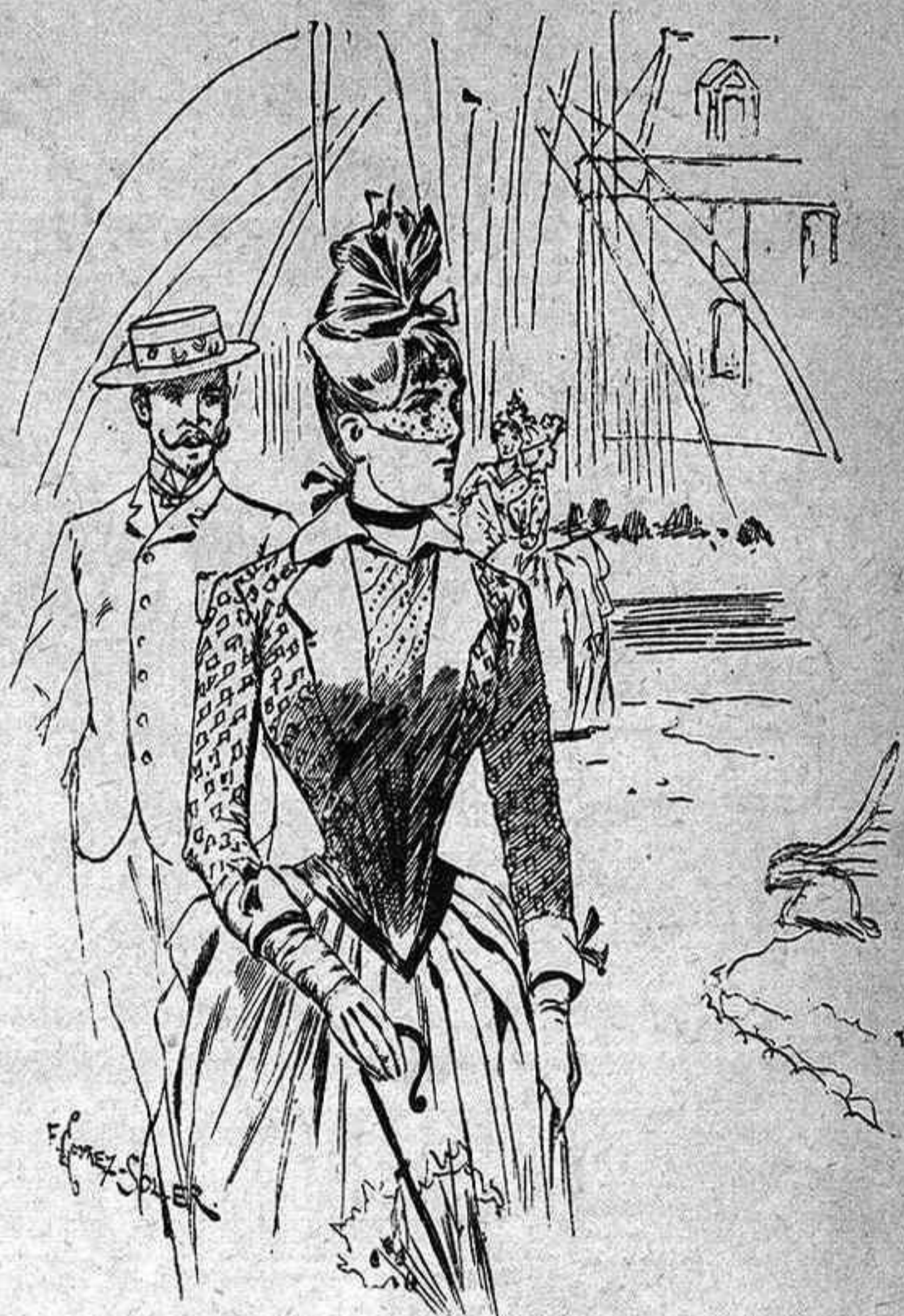
que portan total ab ó.

Y es un abrich de ségú

lo total posat ab ú.

J. M.ª BERNIS.

DAVANT DE LA FONT MÀGICA.

—Miri! Vermell, blau, morat, groch, vert, canyella, café... jeh quins colors més magnífichs! No 'ls gasta tan bons vosté.

TRENCA-CLOSCAS.

TRES RONCAN... EH?

Formar ab aquestas lletas lo nom de un célebre guerrero.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9.	—Poble (Provincia de Avila).
3	5	8	2	6	9	2	3.	—Nom de home.	
8	5	6	5	1	2	4.	—Poble (Provincia de Gerona.)		
8	9	4	2	6	4.	—Llegüm.			
6	6	5	3	5	—Las ovellas ne tenen.				
4	5	6	2.	—A las casas n' hi ha					
4	5	6.	—Ingredient necessari pel menjá.						
6	5.	—Nota musical.							
4.	—Consonant.								

J. VALLS.

CONVERSA.

—Sió, que t' el marit aquí?—

—Ca; no senyora, ha marxat

á l' hisenda d' en Magí.

ell y 'l noy de ca 'n Paulí.—

—¿Y tots dos sols hi han anat?

—No; y ab la que jo hi nombrat.

XICOT COM CAL.

GEROGLÍFICH.

×
:
L I K
R T
I

UN ASPIRANT.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.